

**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огіска**

**Олена Шмирко
Тетяна Калинюк
Тетяна Боднарчук
Тетяна Сторчова
Оксана Горбатюк**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**Кам'янець-Подільський
2024**

УДК 37.091.12:005.963.5:811.112.2

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
факультету іноземної філології
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана
Огієнка (протокол № 9 від 27 серпня 2024 року)

Рецензенти:

Гудима Н.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Крижановська О.А., вчитель німецької мови, заступник директора Кам'янець-Подільського ліцею №3

Методичні рекомендації з організації та проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики / укладачі Шмирко О. С., Калинюк Т. В., Боднарчук Т. В., Сторчова Т. В., Горбатюк О. В. Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2024 110 с. Текст укр. та нім. мовами.

Посібник містить завдання і методичні рекомендації до організації та проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови та навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська)». Подана у посібнику інформація буде цікавою та корисною для майбутніх учителів німецької та англійської мови та допоможе сформувати у них професійні компетентності.

ЗМІСТ

ВСТУП

5

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1.1	Мета і завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики	7
1.2	Характеристика баз практики здобувачів вищої освіти	10
1.3	Академічна характеристика навчальної ознайомлювальної педагогічної практики	11
1.4	Організація проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики	12
1.5	Роль і відповідальність суб'єктів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики	14
1.6	Правила техніки безпеки під час проходження практики	17
1.7	Порядок підведення підсумків практики	18

РОЗДІЛ II НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ

2.1	Зміст практики	20
2.2	Звітна документація практики	22
2.3	Критерії оцінювання результатів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови	24
2.4	Рекомендована література	30

РОЗДІЛ III НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ

3.1.	Зміст практики	36
3.2.	Звітна документація практики	38

3.3. Критерії оцінювання результатів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови	39
3.4. Рекомендована література	45

РОЗДІЛ IV МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Методичні рекомендації з педагогіки	50
4.2. Методичні рекомендації з фаху (німецька мова)	53
4.3. Методичні рекомендації з фаху (англійська мова)	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108

ВСТУП

Практика – невід’ємна складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня до виконання фахових обов’язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, творчого вчителя німецької та англійської мов. Відповідно до зростаючих потреб суспільства вчитель іноземної мови повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набути знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Програму навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розроблено відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська)», Методичних рекомендацій до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України (лист Міносвіти України № 3.1-5/97 від 14 лютого 1996 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08 квітня 1993 р. (зі змінами, внесеними Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою (протокол №6 від 27 червня 2024 р.), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД), Положення про організацію освітнього процесу в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою

(протокол №6 від 27 червня 2024 р.) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

Навчальним планом передбачено проходження здобувачами вищої освіти навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови (V семестр) та навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови (VI семестр).

У процесі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачам вищої освіти надається можливість спостерігати за індивідуальним стилем професійної діяльності досвідчених учителів, ознайомитися з календарно-тематичним та поурочним плануванням уроків німецької та англійської мов, формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти.

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика передбачає безперервність та послідовність професійного розвитку майбутніх учителів і є логічним продовженням їхньої професійної підготовки, що розпочинається навчальною психолого-педагогічною та завершується виробничою педагогічною практикою.

Практика систематизує та поглиблює знання про методiku навчання німецької та англійської мов, сприяє формуванню особистого стилю викладання, об'єктивної оцінки своїх можливостей, умінь застосовувати різноманітні методи та прийоми навчання, сучасні педагогічні технології, а також спонукає здобувачів вищої освіти до подальшої активності та самостійності в набутті професійних, перцептивних, проєктувальних, адаптивних, організаційних та пізнавальних умінь.

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1.1 Мета і завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької та англійської мов є оволодіння майбутніми вчителями формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значущості отриманих у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для розв'язання практичних завдань на уроці німецької та англійської мов, розвиток творчої ініціативи, особисте утвердження майбутніх педагогів у доцільності обрання професії вчителя та німецької та англійської мов, формування у них мотивації подальшої навчальної діяльності.

Завдання практики:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з діяльністю закладу загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- створення умов для адаптації здобувачів вищої освіти до професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкого інтересу до професії вчителя, зокрема вчителя німецької та англійської мов;
- формування у здобувачів вищої освіти потреби набуття професійних знань і навичок;
- залучення здобувачів вищої освіти до безпосередньої практичної діяльності, формування у них професійних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання навчально-виховної роботи та оволодіння ефективними методами навчання і виховання;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних

матеріалів, що використовуються на уроках німецької та англійської мов;

- формування навичок творчого педагогічного та методичного пошуку, оволодіння ефективними інноваційними технологіями, формами і методами навчальної та виховної роботи з учнями;

- формування у здобувачів вищої освіти уміння проводити дослідницькі проекти з використанням ефективних методів і методик навчання німецької та англійської мов;

- аналіз організації процесу навчання на уроці німецької та англійської мов;

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти;

- саморозвиток особистісних якостей студента, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;

- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;

- залучення здобувачів до самостійного розв'язання освітніх завдань;

- залучення здобувачів до науково-дослідницької педагогічної діяльності;

- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку

ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

СК 16 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

ПРН 13 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

1.2 Характеристика баз практики здобувачів вищої освіти

Згідно з вимогами Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджено вченою радою університету 30.08.2021 р.; введено в дію наказом ректора від 31.08.2021 р. №111-ОД) та на основі укладених договорів на проведення практики базами практики визначено заклади загальної середньої освіти м. Кам'янець-Подільський, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачам вищої освіти робочої програми практики. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка уклав із базами практики договори на проведення практики здобувачів вищої освіти за формою, визначеною в наказі Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. №93 (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 30.04.1993 р. №35).

1.3 Академічна характеристика навчальної ознайомлювальної педагогічної практики

Академічна характеристика навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	п'ятий
Терміни практики	3 тижні
Кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Кваліфікація	Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Мова і література (німецька, англійська). Вчитель німецької мови закладу загальної середньої освіти. Вчитель англійської мови закладу загальної середньої освіти.
Вид підсумкового контролю	залік

Академічна характеристика навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (німецька))

Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	шостий
Терміни практики	3 тижні
Кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Кваліфікація	Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Мова і література (німецька, англійська). Вчитель німецької мови закладу загальної середньої освіти. Вчитель англійської мови закладу загальної середньої освіти.
Вид підсумкового контролю	залік

1.4 Організація проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з німецької мови та навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з англійської мови (далі – практика) здобувачів вищої освіти організовується на підставі наказу ректора про проведення практики. Безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики – науково педагогічні працівники кафедри німецької або англійської мови та кафедри педагогіки та менеджменту освіти. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачам вищої освіти роз’яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі вищої освіти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту закладу освіти,

дотримуються Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконують розпорядження адміністрації закладу освіти й керівників практики, беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи закладу освіти.

Для виконання робочої програми практики, реалізації її завдань здобувачі вищої освіти закріплюються керівниками закладу освіти за певними класами та вчителями. Хід і результати роботи фіксуються у щоденнику практики. Щоденне навантаження здобувача вищої освіти становить до 8 годин робочого часу.

Режим роботи здобувачів вищої освіти під час проходження практики визначається керівниками практики. Усі здобувачі вищої освіти повинні приходити до закладу освіти не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в закладі освіти визначається змістом і планом проведення практики.

До робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики входить відвідування та спостереження за уроками і виховними заходами з метою набуття навичок організації освітнього процесу, проведення педагогічного спостереження за навчальною та виховною діяльністю здобувачів освіти в освітньому процесі, їх організованістю під час уроку та ін. відповідно до визначених схем.

У разі порушення поставлених вимог здобувач вищої освіти (далі – практикант) усувається від проходження практики. Здобувач вищої освіти, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підбиваються підсумки, оцінюються результати роботи, обговорюються проблеми та подальші шляхи удосконалення практики.

Загальну організацію практики здобувачів вищої освіти та контроль за її проведенням у виші здійснює завідувач практики університету. Організація та проведення практики на факультеті іноземної філології покладається на декана факультету та завідувачів кафедр.

У закладах освіти до керівництва практикою залучаються адміністрація та вчителі-предметники, класні керівники.

Порядок проходження практики за технологіями дистанційного навчання

Під час карантину або інших ситуацій, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні й традиційні технології проведення практики здобувачів вищої освіти не можуть бути застосовані, практику може бути переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до розпоряджень по університету, з урахуванням Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view) та на основі Додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою університету 31.08.2021 р.).

1.5 Роль і відповідальність суб'єктів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики

Права та обов'язки здобувачів вищої освіти на практиці

Практикант зобов'язаний:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету іноземної філології час;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник та консультації щодо оформлення необхідних документів);
- до початку практики пройти в університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, індивідуальні завдання;

- вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом ректора університету.

Практикант *має право*:

- отримувати консультації від вчителів, класних керівників і керівників практики від університету з усіх питань проведення практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;
- виявляти ініціативу у виборі форм і методів навчальної та виховної роботи.

Права та обов'язки керівників практик від кафедр і баз практики

Керівник практики здобувачів вищої освіти:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- повідомляє практикантів про форми звітності;
- бере участь у розробці програм практик;
- бере участь у розподілі практикантів за базами практики;
- до початку практики проводить з практикантами інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
- відстежує своєчасне прибуття практикантів на базу практики;

- здійснює контроль за виконанням робочої програми практики та термінами її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження практикантами згідно з робочою програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту практикантів на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- надає методичну допомогу практикантам під час виконання ними завдань, перевіряє робочу документацію;
- проводить консультації для практикантів щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує практикантів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію практикантів;
- приймає захист звітів практикантів про практику в складі комісії;
- оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки у відповідні документи;
- готує звіт про проведення практики.

Керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє практикантів за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;

- ознайомлює практикантів із організацією роботи на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання робочої програми практики, якості професійних знань та умінь.

1.6 Правила техніки безпеки під час проходження практики

Практикант виконує тільки ті завдання, що передбачені робочою програмою практики. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені робочою програмою практики, йому слід негайно повідомити про це керівника практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти.

Під час проходження практики *заборонено*:

- порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
- залишати робоче місце без дозволу керівника практики від бази практики;
- відволікати від роботи працівників бази практики, які його оточують;
- у разі встановлення порушень вимог охорони праці в службовому приміщенні розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, якщо це загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника бази практики;
- під час виникнення несправності обладнання та приладів самостійно їх ремонтувати, натомість потрібно негайно

повідомити безпосереднього керівника бази практики та припинити роботу до усунення недоліків; заборонено виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці.

Практикант зобов'язаний:

- дотримуватися дисципліни праці; берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо; виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями; тримати в порядку та чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у приміщеннях; утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;
- повідомляти керівника закладу та/або керівника від бази практики про всі недоліки, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, небезпеку виникнення травм при експлуатації обладнання, інструментів тощо);
- вжити екстрених заходів за погіршення стану здоров'я учня/практиканта (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа та ін.), надати йому першу допомогу та викликати медичного працівника;
- дбати про особисту безпеку, повідомляти про погіршення стану власного здоров'я під час проходження практики;
- коли у закладі загальної середньої освіти лунає сигнал повітряної тривоги, слід зупинити проведення уроків та негайно прямувати з учнями визначеними маршрутами до тимчасового укриття.

1.7 Порядок підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Формою звітності за практику є письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими

документами (щоденник, характеристика та ін.) подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Щоденник практики — основний документ, що відображає поточну діяльність здобувача вищої освіти, етапи виконання завдань. Щоденник є частиною звіту практиканта.

Звітні матеріали навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачів ВО (щоденник, звіт, характеристика тощо) зберігаються у кабінеті практики на факультеті.

Звіт з практики захищається здобувачем на комісії, призначеній факультетським керівником практики. До складу комісії входять не менше трьох осіб: керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки. Комісія оцінює результати практики здобувачів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті впродовж двох тижнів навчальних занять після завершення практики. Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених робочою програмою практики. Місце, час і форма приймання заліку з практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома здобувачів та керівників практик.

Конкретна дата складання заліків з практики визначається в наказі ректора про направлення на практику.

Загальна оцінка за практику вноситься в відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, в його залікову книжку/індивідуальний навчальний план за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально) може бути надане право на проходження практики в інший термін за визначених умов.

РОЗДІЛ II

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

2.1 Зміст практики

Робочою програмою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики передбачено виконання завдань з фаху (німецька мова) і педагогіки.

Зміст практики з фаху (німецька мова)

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з фаху (німецька мова) здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.

2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein Schulpraktikum“).

3. Ознайомлення зі шкільною документацією (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя німецької мови, поурочні плани та ін.).

4. Знайомство з класом.

5. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.

6. Обрання теми дослідження для проведення РЕР (індивідуальний дослідницький проект).

7. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з фаху (німецька мова) здобувач вищої освіти здійснює таку

діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителів німецької мови.
2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення запропонованих анкет спостережень.
3. Розробка фрагментів уроків.
4. Допомога вчителю німецької мови у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.
5. Розроблення тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.
6. Допомога вчителю у перевірці зошитів та письмових робіт.
7. Відвідування позакласних заходів, які проводять учителі німецької мови.
8. Підготовка матеріалів до РЕР та його проведення.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з фаху (німецька мова) здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з фаху (німецька мова): щоденник, індивідуальний звіт, фото- та відеоматеріали тощо.
2. Заповнення анкети «Як я оцінюю свою практику» („Reflexionsbogen zum Schulpraktikum“).
3. Здача звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.
4. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

Зміст практики з педагогіки

Практикант повинен:

1. Вести щоденник практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:

- а) фрагментом плану виховної роботи класного керівника;
  - б) змістом, формами і методам роботи класного керівника з учнями та батьками;
4. Здійснити аналіз одного виховного заходу, проведеного вчителем. Здійснити аналіз однієї із форм співпраці школи та сім'ї (батьківські збори, індивідуальні бесіди з батьками, робота батьківського комітету, куточок для батьків та ін. форми співпраці вчителя з батьками учнів). Якщо немає можливості проаналізувати роботу класного керівника з батьками, можна розробити для них пам'ятку з актуальних питань, інформацію для поширення в вібер-групі батьків, на сторінці закладу в одній із соціальних мереж.
  5. Здійснити аналіз уроку, проведеного вчителем.
  6. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

2.2 Звітна документація практики

Здобувач вищої освіти здає щоденник практики та звіт, де зафіксовано всі види діяльності з фаху (німецька мова) та з педагогіки, які передбачені робочою програмою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

Звітна документація з фаху (німецька мова)

1. Анкета „Erwartungen an mein Schulpraktikum“.
2. Анкети для фіксації спостережень за організацією уроку німецької мови та їх аналіз.
3. Розроблені фрагменти уроків.
4. Розроблені тести / завдання з німецької мови.
5. Матеріали підготовки та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP).
6. Звіт про практику („Reflexionsbogen zum Schulpraktikum“).

Звітна документація з педагогіки

1. Аналіз відвіданого виховного заходу.
2. Аналіз відвіданого уроку.
3. Аналіз однієї із форм співпраці школи та сім'ї.

Рекомендації до оформлення звітної документації

Матеріали практики мають бути набрані на комп'ютері. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше трьох);
- текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;
- титульна сторінка оформляється за встановленою формою.

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем ВО усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій, складених практикантом на основі аналізу освітнього процесу.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані.

Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики на факультеті іноземної філології у триденний термін після її завершення.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

2.3 Критерії оцінювання результатів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики перед комісією, яка призначається завідувачем кафедри, факультетським керівником практики. До складу комісії (не менше трьох осіб) входять керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки. Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом ректора про проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав робочу програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та за погодженням із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики «не зараховано», відраховують з університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Захист навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови завершується виставленням заліку.

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень практиканта за підсумками проходження практики здійснюють керівники практики від бази практики, керівники практики від кафедри німецької мови й кафедри педагогіки та менеджменту освіти за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Її результати фіксується у відомості обліку успішності та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з фаху (німецька мова):	<u>75</u>
а) розроблення фрагментів уроків (2);	24
б) фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз;	10
в) розробка тестів / завдань з німецької мови;	10
г) підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP);	26
д) звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum).	5
2. Виконання завдань з педагогіки:	<u>15</u>
а) аналіз відвіданого виховного заходу;	5
б) аналіз відвіданого уроку;	5
в) аналіз однієї із форм співпраці школи та сім'ї	5
3. Захист звіту перед комісією	<u>10</u>
Разом:	100

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів вищої освіти з фаху (німецька мова)

№	Вид діяльності	Бали
1.	Розроблення фрагментів уроків (2)	24
2.	Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз	10
3.	Розробка тестів / завдань з німецької мови	10
4.	Підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP)	26
5.	Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum)	5

Критерії оцінювання завдань практики з фаху (німецька мова)

1. ***Розробка фрагментів уроків*** (2 фрагменти) – 24 бали (по 12 балів за кожен фрагмент уроку):
  - 12-10 балів – фрагмент уроку розроблено детально, з урахуванням вимог методики навчання німецької мови;
  - 9-7 балів – фрагмент уроку розроблено детально, проте допущені незначні помилки;
  - 6-4 балів – фрагмент уроку розроблено неповно, допущені суттєві помилки;
  - 3-1 балів – фрагмент уроку розроблено зі значною кількістю помилок,
  - 0 балів – фрагмент уроку не розроблено.
2. ***Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз*** – 10 балів (по 1 балу за кожну анкету):
  - 1 бал – анкета заповнена повністю, аргументовано та чітко сформульовані висновки;
  - 0,5 бала – анкета заповнена, проте висновки не сформульовані;
  - 0 балів – анкета не заповнена.
3. ***Розроблені тести / завдання з німецької мови*** (10 балів):
  - 10-9 балів – тестові завдання сформульовані чітко і грамотно; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
  - 8-7 балів – тестові завдання сформульовані не достатньо чітко; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
  - 6-5 балів – тестові завдання сформульовані нечітко та містять граматичні та/чи лексичні помилки; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
  - 4-1 балів – тестові завдання сформульовані нечітко та містять значну кількість граматичних та/чи лексичних помилок; вони не передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
  - 0 балів – тести не розроблені.

4. Підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP) (26 балів):

Оцінювання PEP (практично-дослідницького проєкту)

відбувається за такими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Показники:
1	Науковість, об'єктивність	<ul style="list-style-type: none"> - відповідність обраної теми меті дослідження - знання змісту виконаної роботи - відповідність проєкту цільовій аудиторії - вільне володіння інформацією з теми - грамотне використання фахових термінів
2	Послідовність, системність	<ul style="list-style-type: none"> - уміння виокремити головне - уміння описувати хід виконання дослідження
3	Доступність	уміння логічно, доказово представити інформацію
4	Наочність	використання інформаційних джерел і власних ілюстрацій (малюнків, фото, відео)
5	Зв'язок з життям (практичність)	наявність рекомендацій щодо використання результатів дослідження на практиці
6	Свідомість і активність	<ul style="list-style-type: none"> - розуміння і аргументація актуальності теми - уміння оцінювати достовірність отриманих результатів - виявлення власного ставлення до проблеми - уміння аргументовано відстоювати власну точку зору

Розподіл балів (26):

- Формулювання PER – питання (гіпотеза) (**3 бали**)
- Оформлення документації (індивідуальна документація, презентація) (**7 балів**)
- Проведення проєкту (**8 балів**)
- Захист проєкту (**8 балів**)

5. Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (5 балів):

5-4 балів – звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;

3-2 бал – звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;

1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – звіт не оформлено.

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів вищої освіти з педагогіки

№	Вид діяльності	Бали
1.	Аналіз відвіданого виховного заходу	5
2.	Аналіз відвіданого уроку	5
3.	Аналіз однієї з форм співпраці школи та сім'ї	5

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

При оцінюванні результатів практик враховується ступінь та якість виконання завдань практики, якість оформлення звітної документації та своєчасність її подання.

5 балів – підготовлений здобувачем аналіз за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно;

4 бали – підготовлений здобувачем аналіз за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені

здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно, хоча містять неточності та незначні помилки у викладі основних результатів аналізу. При підготовці аналізу здобувач припускається окремих огріхів у використанні педагогічних термінології, допустив незначні стилістичні та граматичні помилки;

3 бали – підготовлений здобувачем аналіз заходу за структурою та змістом частково відповідає пропонованій схемі, виклад основних результатів педагогічного аналізу подано частково з суттєвими огріхами;

0-2 бали – аналіз не подано або його зміст та структура не відповідають пропонованій схемі або виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Критерії оцінювання захисту практики:

10-9 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

8-6 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

5-1 балів – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля
Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	

75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

2.4 Рекомендована література

Модельні навчальні програми <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

Рекомендована література з фаху (німецька мова)

1. Бахмат, Н. В., Сторчова, Т. В., Моцик, Р. В., Мелкесцева, Н. В., Братиця, Г. Г. (2023). Сучасні тенденції розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів: європейський досвід. Академічні візії, (15). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/122>
2. Братиця Г.Г., Липман О.В. Textproduktion im DaF-Unterricht: Übungen und Aufgaben für die Entwicklung der Schreibkompetenz. *Методика навчання філологічних дисциплін у закладах загальної середньої та вищої освіти* : матеріали XII Регіон. наук.-практ. конф., 7 груд. 2023 р. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 56-58.
3. Добринчук О.О., Калинюк Т.В. Міжкультурна комунікація на уроках німецької мови засобами автентичних карикатур: зарубіжні методики. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2023. № 1, т. 13. С. 37-43. DOI: 10.31891/2308-4081/2023-13(1)-5

4. Калинюк Т.В. Модельні навчальні програми у контексті реалізації концепції «Нова українська школа» : *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. С.42-52.
5. Калинюк Т.В. Створення цифрового освітнього простору для індивідуалізації навчання іноземної мови : *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного національного університету імені Івана Огієнка*: зб. за підсумками звітної наук. конф. викл., докт. і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. 714 с. <https://drive.google.com/file/d/1I0jiuQiDjWTGBBMMe9YW993nj8QwOWio/view>
6. Калинюк Т.В., Добринчук О.О. Формування соціокультурної компетентності на уроці іноземної мови у контексті цифровізації освіти. Наукові записки. Сер. Психолого-педагогічні науки. 2023. No 2. С. 63-71. DOI: <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2023-PP-2-63-72>.
7. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профілюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. 76 с.
8. Ліпман О. Förderung der lexikalischen Kompetenz im DaF-Unterricht. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: зб. за підсумками звітної наук. конф. викл., докт. і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. 714 с. <https://drive.google.com/file/d/1I0jiuQiDjWTGBBMMe9YW993nj8QwOWio/view>
9. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навчальний

- посібник / укл. С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.
10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для Здобувачів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
  11. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.
  12. Методичні рекомендації з організації та проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики (німецька мова) / укладачі Шмирко О. С., Калинюк Т. В., Боднарчук Т. В., Крецька Ю. А., Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2021. 74 с. Текст укр. та нім. мовами.
  13. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.
  14. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).
  15. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
  16. Funk H., Kuhn C., Skiba D., Spaniel-Weise D., Wicke R.E. Deutsch lehren lernen: Aufgaben, Übungen, Interaktion. Teil 4. Ernst Klett Sprachen GmbH, Stuttgart, 2017.
  17. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.

Документи К-ПНУ з теоретичної та практичної підготовки

1. Інструкція №111 з охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів вищої освіти К-ПНУ, які направляються для проходження практики URL: https://drive.google.com/file/d/1YMXR_EUtz01zmE9GaWcEZR744e5dH_Kgp/view
2. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД) URL: [https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI\\$SDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA](https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI$SDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA)
3. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська)) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), введено в дію 01 вересня 2021 року URL: <https://drive.google.com/file/d/153mtSA1P1QEp7GXPGEfB117-bHallMr5/view>

Документи Міністерства освіти і науки України

1. Модельна навчальна програма. «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 No795) URL: <https://drive.google.com/drive/u/2/home>
2. Державний стандарт базової середньої освіти URL: <https://drive.google.com/drive/u/2/home>
3. Про затвердження професійного стандарту за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від

Підручники

Підручники для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти розміщені на <https://ua.izzi.digital/#/>

Рекомендована література з педагогіки

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» [Текст] / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №9. С. 44-45.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Загальна педагогіка : навчальний посібник О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
8. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
9. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
10. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин :Лисенко М.М., 2012. 102 с.

11. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
12. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.

РОЗДІЛ III

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

3.1 Зміст практики

Робочою програмою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики передбачено виконання завдань з фаху (англійська мова) і педагогіки.

Зміст практики з фаху (англійська мова)

1. Щоденник, в якому фіксуються всі форми роботи під час практики (відвідування уроків з англійської мови, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно-тематичним та урочним плануванням вчителя тощо).

2. Фрагменти календарних планів з англійської мови.

3. Профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	
якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	
стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
вчитель групи	

4. Виконання п'яти завдань з керованого спостереження (Guided Observation) за темами:

- Teacher roles;

- Learner-centred or teacher-centred classroom;
- Learner types;
- Motivational strategies;
- Catering for different learning styles;

5. Розроблення двох фрагментів уроків з *англійської мови* (microteaching) для навчальної групи (класу) відповідно до профілю (див. п.3) у період практики на основі комунікативного підходу за структурою:

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Timing (15 min.)	Procedure	Stage Aims	Aids and Materials	Interaction Patterns

Зміст практики з педагогіки

Для реалізації поставлених завдань студент-практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
  - а) фрагментом плану виховної роботи класного керівника;
  - б) змістом, формами й методам роботи класного керівника з учнями та батьками;
4. Розробити альтернативний план виховної роботи на період проходження практики;
5. Відвідати виховний захід, який проводить класний керівник та підготувати його «педагогічну Фотографію».
6. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної практики.

3.2 Звітна документація практики:

Здобувач вищої освіти здає щоденник практики та звіт, де зафіксовано всі види діяльності з фаху (англійська мова) та з педагогіки, які передбачені робочою програмою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

Звітна документація з фаху (англійська мова)

1. Заповнений профіль навчальної групи (класу)
2. Виконані завдання Observation tasks
3. Розроблені фрагменти уроків (microteachings)

Звітна документація з педагогіки

1. Щоденник практики;
2. Розроблений альтернативний план виховної роботи на період проходження практики;
3. Розроблена «педагогічна фотографія» виховного заходу;
4. Загальний звіт по практиці:
  - 1) Які особливості роботи цієї школи мав(ла) нагоду спостерігати?
  - 2) Які уроки відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Справили позитивне враження? Залишили байдужими? Не сподобались? Чому?
  - 3) Які враження від організації виховної роботи в класі? В школі? Які цікаві виховні заходи спостерігав (ла)?
  - 4) З якими формами виховної роботи познайомився (лася)?
  - 5) Зазначте труднощі, які виникали під час виконання завдань з педагогіки та способи їх вирішення, які ви використовували.

Рекомендації до оформлення звітної документації

Матеріали практики мають бути набрані на комп'ютері. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше трьох);
- текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;
- титульна сторінка оформляється за встановленою формою.

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем ВО усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій, складених практикантом на основі аналізу освітнього процесу.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані.

Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики на факультеті іноземної філології у триденний термін після її завершення.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

3.3 Критерії оцінювання результатів навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики перед комісією, яка призначається завідувачем кафедри, факультетським керівником практики. До складу комісії (не менше трьох осіб) входять керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки. Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом ректора про проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачів вищої освіти на

базах практики в останні дні її проходження або в університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав робочу програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та за погодженням із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики «не зараховано», відраховують з університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Захист навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови завершується виставленням заліку.

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень практиканта за підсумками проходження практики здійснюють керівники практики від бази практики, керівники практики від кафедри англійської мови й кафедри педагогіки та менеджменту освіти за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Її результати фіксується у відомості обліку успішності та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
4. Виконання завдань з англійської мови:	<u>75</u>
а) заповнений профіль навчальної групи(класу)	5
б) виконані завдання Observation tasks	50
в) розроблені фрагменти уроків (microteachings)	20
5. Виконання завдань з педагогіки:	<u>15</u>

а) розроблений альтернативний план виховної роботи на період проходження практики;	5
б) розроблена «педагогічна фотографія» виховного заходу	10
6. Захист звіту перед комісією	<u>10</u>
Разом:	100

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів вищої освіти з фаху (англійська мова):

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності практиканта з англійської мови складає **75 балів**:

<i>Види діяльності здобувача вищої освіти під час практики з англійської мови</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Заповнений профіль навчальної групи (класу)	5
2. Виконані завдання Observation tasks	50
3. Розроблені фрагменти уроків (microteachings)	20
Разом	75

Критерії оцінювання завдань практики з фаху (англійська мова)

1) профіль групи – 5 балів (повністю заповнений профіль – 5 балів; неповністю – 2.5 бала; незаповнений – 0 балів);

2) 5 завдань Guided Observation – 50 балів. Кожне завдання максимально оцінюється у 10 балів:

10-9 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

8-7 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

6-5 балів – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на достатньому рівні;

4-1 балів – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;

0 балів – завдання невиконані.

3) Розроблених два фрагменти уроків (2 microteachings) з навчальними матеріалами для навчальної групи (класу) відповідно до профілю у період практики на основі комунікативного підходу за структурою Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 10 балів/1 microteaching (разом 20 балів):

- 2 бали: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)

- 2 бали: урахування різних способів взаємодії учнів;

- 2 бали: прослідковувано комунікативний підхід до навчання;

- 2 бали: доцільне використання засобів навчання, включно з ІКТ;

- 2 бали: відповідність цілей фрагменту заняття його змісту та процедури.

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів вищої освіти з педагогіки

Вид діяльності під час практики	Максимально на кількість балів
1. Розроблений альтернативний план виховної роботи на період проходження практики;	5
2. Розроблена «педагогічна фотографія»	10

виховного заходу	
Разом:	15

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

При оцінюванні результатів практик враховується ступінь та якість виконання завдань практики, якість оформлення звітної документації та своєчасність її подання.

Розроблений альтернативний план виховної роботи на період проходження практики: (5 балів):

5 балів – підготовлений здобувачем план виховної роботи за структурою та змістом відповідає вимогам, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно, творчо застосовані теоретичні знання.

4 бали – підготовлений здобувачем план виховної роботи за структурою та змістом відповідає вимогам, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно, однак не проявлено творчого підходу до виконання завдань.

3 бали – підготовлений здобувачем план виховної роботи за структурою та змістом частково відповідає вимогам, допущені неточності, стилістичні та граматичні помилки.

0-2 бали – підготовлений здобувачем план виховної роботи не подано або його зміст та структура не відповідають вимогам або виявлено академічну недобросовісність здобувача.

Розроблена «педагогічна фотографія» виховного заходу: (10 балів):

9-10 балів – розроблена здобувачем «педагогічна фотографія» виховного заходу за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно.

7-8 балів – розроблена здобувачем «педагогічна фотографія» виховного заходу за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно, хоча містять неточності та незначні помилки у

викладі основних результатів аналізу. При підготовці аналізу здобувач припускається окремих огріхів у використанні педагогічних термінологій, допустив незначні стилістичні та граматичні помилки.

6 балів – розроблена здобувачем «педагогічна фотографія» виховного заходу за структурою та змістом частково відповідає пропонованій схемі, виклад основних результатів педагогічного аналізу подано частково з суттєвими огріхами.

0-5 балів — розроблена здобувачем «педагогічна фотографія» виховного заходу не подана або її зміст та структура не відповідають пропонованій схемі або виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Критерії оцінювання захисту практики:

10-9 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

8-6 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

5-1 балів – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	

75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

3.4 Рекомендована література

Рекомендована література з фаху (англійська мова)

1. Бахмат Н.В., Сторчова Т.В. Організація освітньої діяльності учнів закладів загальної середньої освіти: психолого-педагогічний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 34 (1-2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 111-121.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.

4. Морська Л., Сторчова Т. Challenges in creativity definition and measurement: educational implications. Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць. Вип. 35 (2–2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 75-83.

5. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції

викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.

6. Сторчова Т.В. Gender in English Language Education: the perspectives of teaching strategies. Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок» №7-8 (193-194) липень-серпень, 2021. С. 78-84. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/239343>

7. Сторчова Т.В. Motivation as a gatekeeper to language learning. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 33-35

8. Сторчова Т.В. Цифрова компетентність вчителя англійської мови: європейський досвід. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22 С. 175-178 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7325/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohiiienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.22.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

9. Сторчова Т.В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови в умовах Нової української школи. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23 С. 238-240 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8023/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohiiienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.23.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

10. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

Документи К-ПНУ з теоретичної та практичної підготовки

11. Інструкція №111 з охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів вищої освіти К-ПНУ, які направляються для проходження практики URL: https://drive.google.com/file/d/1YMXR_EUtz01zmE9GaWcEZR744e5dH_Kgp/view

12. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД) URL: [https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI\\$SDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA](https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI$SDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA)

13. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю **014 Середня освіта (Мова і література (німецька))**, введено в дію 01 вересня 2021 року URL: <https://drive.google.com/file/d/153mtSA1P1QEp7GXPGEfB117-bHallMr5/view>

Документи Міністерства освіти і науки України

14. Модельна навчальна програма. «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 No795) URL: <https://drive.google.com/drive/u/2/home>

15. Державний стандарт базової середньої освіти URL: <https://drive.google.com/drive/u/2/home>

16. Про затвердження професійного стандарту за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від

23.12.2020 року №2736 URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

Підручники, адаптовані відповідно до нових програм та стандартів Нової української школи:

17. Full Blast Plus for Ukraine. URL: https://publishing.linguist.ua/publishing_book/full-blast-plus-for-ukraine/

18. Prepare. Ukrainian Edition. URL: https://publishing.linguist.ua/publishing_book/prepare-ukrainian-edition/

19. Project Explore URL: <https://www.ranok.com.ua/storage/pdf/Lendinh-Project-Explore-3.pdf>

Навчальна дисципліна «Методика навчання англійської мови» розмішена на платформі Moodle за покликанням URL: <https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=152>

Рекомендована література з педагогіки

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності». Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.

3. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.

4. Загальна педагогіка: навчальний посібник О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.

5. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №9. С. 44-45.

7. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.

8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.

9. Задорожна Л. На шляху до педагогічної майстерності Початкова школа. 2001. № 9. С. 60-61.

10. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

11. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.

12. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.

13. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.

5. Вступна частина заходу: мотивація спільної діяльності вчителя і батьків.
  6. Характеристика змісту використаного матеріалу: актуальність матеріалу, спрямованість його на забезпечення мети.
  7. Характеристика методів і прийомів роботи: які конкретно методи та прийоми педагогічної взаємодії застосовані. Їх педагогічна доцільність і спрямованість на реалізацію мети, різноманітність.
  8. Педагогічна майстерність: уміння володіти собою, стиль педагогічного спілкування, організаторські уміння, педагогічний такт, культура мовлення.
  9. Заключна частина заходу: проведення колективного аналізу, активність батьків у висуненні пропозицій, загальні висновки, програма дальших дій.
- Якщо немає можливості провести роботу з батьками, можна розробити для них пам'ятку з актуальних питань, підготувати інформацію для куточка для батьків, інформацію для поширення в вібер-групі батьків, на сторінці закладу в одній із соціальних мереж.

АНАЛІЗ ОДНОГО ІЗ УРОКІВ ПРОВЕДЕНИХ ВЧИТЕЛЕМ

1. Попередні дані: предмет, клас, учитель, дата;
2. Структура, хід і зміст уроку. Діяльність вчителя й учнів на уроці;
3. Висновки і пропозиції:
  - розподіл часу;
  - позитивні сторони уроку;
  - недоліки в ході і змісті уроку;
  - пропозиції щодо удосконалення уроку.

Результати відвіданого уроку:

Труднощі:

Висновки:

Пропозиції:

202 р.

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

VI СЕМЕСТР
«ПЕДАГОГІЧНА ФОТОГРАФІЯ» ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Дата проведення

Клас в якому проводиться виховний захід

Тема заходу

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча)

Форма проведення

Місце проведення

Обладнання і наочність

Етапи проведення	Діяльність вчителя, діяльність учнів	Зауваження, пропозиції, оцінки відповідно

Загальне враження від виховного заходу

Основні позитивні аспекти

Помічені недоліки

Шляхи подальшого вдосконалення виховної роботи

202__ р.

Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

4.2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ФАХУ (НІМЕЦЬКА МОВА)

Wir stellen einige Materialien für Praktikumsvorbereitung dar, davon sind kreative Methoden, die bei der Vorbereitung des Praktikums helfen können.

PRAKTIKUMSVORBEREITUNG

Meine Stimmungs-, Wetterlage

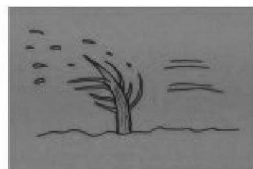
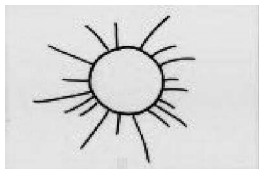
Diese Methode eignet sich zur Vorbereitung und Auswertung des Praktikums.

Skizzen verschiedener Wetterlagen werden auf farbig passende Pappe gezeichnet (z. B. Sonne: gelb; Regen: blau; Nebel: grau) und an die Tafel geklebt.

Die Studierenden notieren ihre Gedanken vor, bzw. nach dem Praktikum auf Papierstreifen, versehen diese auf der Rückseite mit ihrem Namenskürzel und stellen sich entweder zu „ihrem“ Plakat oder kleben es zu der passenden Wetterlage.

Zur leichteren Fixierung kann man ein Foto machen, das nach dem Praktikum als Grundlage für die Auswertung dient: Wie ist die Stimmung nach dem Praktikum? Welches sind die Ursachen für diese Veränderungen?

Wenn ich an das Praktikum denke, denke ich an:

Worauf freue ich mich: **Was ist mir unklar?**   **Wo fürchte ich Konflikte?**

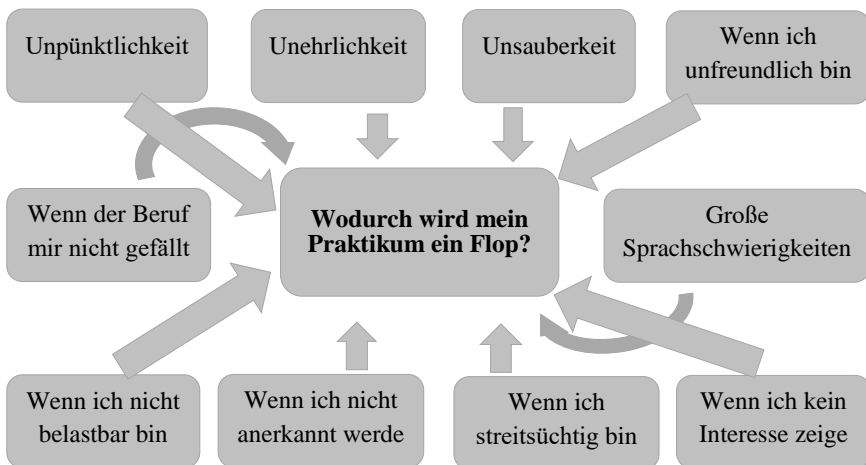
Kopfstandmethode

Dabei handelt es sich um eine Umkehrmethode:

Ziel der Kopfstandmethode ist es, Denkschienen durch gezielten Perspektivenwechsel zu verlassen. Das Problem wird auf den Kopf gestellt, Fragestellungen in ihr Gegenteil verkehrt.

Beispiel: Statt zu grübeln, wie das Praktikum gelingen kann, wird die Frage einfach in ihr Gegenteil verkehrt: „Wodurch wird mein Praktikum ein Flop?“ Man kann ein Wortfeld (Mind-Mapping) bilden und dies bei der Besprechung benutzen.

Ideen können mit Hilfe eines Brainstormings gesammelt werden oder in Form eines stummen Schreibgesprächs.

ERWARTUNGEN AN MEIN SCHULPRAKTIKUM

1. Was erwarte ich von diesem Schulpraktikum? _____

---

2. Welche Gefühle habe ich, wenn ich an das bevorstehende Praktikum denke?

- Ich freue mich auf ... _____

- Ich habe Angst vor ... _____

- Ich hoffe, dass ... _____

• Gespannt bin ich auf ... _____

• _____

Was möchte ich besonders lernen? _____

Welche Aspekte sind für mich in diesem Praktikum sehr wichtig? _____

Mein/-e Hochschulbetreuer /-in erwartet von mir ... _____

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem /-e Hochschulbetreuer /-in?

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem/der Lehrer/-in? _____

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem/der Schüler/innen? _____

Was könnte mir im Verlauf des Praktikums eher leicht fallen? _____

Was könnte mir im Verlauf des Praktikums eher schwer fallen? _____

Was müsste passieren, damit ich am Ende mit dem Praktikum zufrieden bin? _____

_____

Was müsste passieren, damit ich am Ende mit dem Praktikum unzufrieden bin? _____

_____

Das Praktikum wird nützlich sein für ... _____

_____

TAGEBUCH

Ein Tagebuch, welches das Praktikum begleitet, kann als so genanntes Lerntagebuch schon vor dem Praktikum angelegt werden. Es hilft bei der Rekonstruktion und Aufarbeitung der eignen Erfahrungen, Handlungen, Sichtweisen und emotionalen Befindlichkeiten im Praktikumsfeld und bietet damit eine wichtige Quelle an Information und Material für den anschließenden Praktikumsbericht.

Selbstverständlich ist es weder erforderlich noch überhaupt möglich, alle der im Folgenden aufgeführten Fragen in Bezug auf jedes Praktikum zu bearbeiten. Man sollte vielmehr versuchen, jeweils diejenigen Fragen auszuwählen, die in Bezug auf das Handlungsfeld markant bzw. ergiebig erscheinen.

- Wie geht es mir im Praktikum?
- Was lerne ich? Was habe ich bisher gelernt?
- In Bezug auf die Inhalte fachlicher und übergreifender Art (meine inhaltliche Kompetenz)
- In Bezug auf mich als Person (meine personale und soziale Kompetenz)

- Welche zentralen Konzepte erscheinen mir so wichtig und nützlich, dass ich sie gerne behalten möchte? Kann ich diese kurz und prägnant definieren?

- Woran werde ich inhaltlich noch weiterarbeiten: Wann? Wo? Wie?

- Was möchte ich in den nächsten Tagen einmal anwenden?

- Was will ich noch nachholen, was noch klären?

- Welche Lernmittel habe ich eingesetzt?

- Wie bin ich bei der Aufgabenbewältigung vorgegangen?

- Wie sah die Lösung des Problems aus?

- Auf welche Informationen/Informationsressourcen habe ich zurückgegriffen? (z. B. Gesprächspartner, Internet)

- Welche Unterstützung hätte ich gerne gehabt?

- Was/wer hat mich gefördert?

- Was/wer hat mich behindert?

- Was war neu?

- Was möchte ich noch klären?

- Womit möchte ich mich näher beschäftigen?

- Worüber könnte man schreiben?

- Unklare, öfter wiederkehrende Situationen
- Situationen, in denen Schwierigkeiten und Konflikte auftreten
- Belastende Situationen
- Auftretende Problemstellungen und Lösungsüberlegungen
- Erfolge, ihre Ursachen und Wirkungen
- Eigene Ideen, Verbesserungsvorschläge, Rahmenbedingungen,

Visionen, Wünsche

- Eigene kurzfristige Zielsetzungen, mittelfristige Absichten, langfristige Pläne

- **Resümee:** Welche Erkenntnisse habe ich aus dem Lernprozess gewonnen? Was kann ich heute besser als vorher? Was habe ich gelernt? Welche Schlussfolgerungen kann ich daraus für spätere Situationen zu ziehen?

**АНКЕТИ ДЛЯ ФІКСАЦІЇ СПОСТЕРЕЖЕНЬ РІЗНИХ
АСПЕКТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКУ
НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
FRAGEBOGEN**

Beim Ausfüllen des Beobachtungsbogens achten Sie bitte auf Folgendes:

- Sie sollen die Unterrichtsstunde anhand einer Reihe von Aussagen einschätzen. Lesen Sie dazu jede Aussage aufmerksam durch und wählen Sie die Antwort aus, die Ihrer Meinung nach am besten passt. Es geht um Ihre eigene Meinung, deshalb gibt es keine richtigen oder falschen Antworten.
- Kreuzen Sie das Kästchen an, das zu Ihrer gewählten Antwort gehört.
- Kreuzen Sie in jeder Zeile immer nur ein Kästchen an!
- Schreiben Sie am Ende Ihre Kommentare!

Kurzporträt meiner Praktikumsklasse

Klasse: _____

Deutschlehrer/in: _____

Anzahl der Schüler/innen: _____, davon Mädchen: _____ und Jungen _____

Alter der Schüler/innen: _____

Lehrbuch in Deutsch _____

Sprachniveau _____

Beobachtungsbogen Nr. 1

Wie wichtig sind für Sie persönlich die folgenden Lernziele des Unterrichts?

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		nicht wichtig	weniger wichtig	wichtig	sehr wichtig
1.	Wortschatz: treffender Sprechen				
	Nutzung Wörter beim				

2.	Deutliche und korrekte Aussprache				
3.	Fragen an einen Text stellen können				
4.	Im Gespräch dem Partner zuhören und auf ihn eingehen				
5.	Grammatikalisch richtiges <i>Sprechen</i>				
6.	Grammatikalisch richtiges <i>Schreiben</i>				
7.	Fähigkeit, überzeugend zu argumentieren				
8.	Beherrschung von Rechtschreibung und Zeichensetzung				
9.	Kenntnis wichtiger grammatischer Begriffe (wie z.B. Präsens, Konjunktiv, Adverb)				
10.	Fähigkeit, die wichtigsten Inhalte eines Textes zusammenzufassen				
11.	Fähigkeit, sich Informationen aus dem Internet zu besorgen				
12.	Beherrschung von Grundregeln des Zeitmanagements				
13.	Texte schreiben				
14.	Nachschlagewerke zur Klärung von Fachbegriffen, Fremdwörtern und Sachfragen herangezogen werden				

	hochdeutsch (Standardsprache) gesprochen				
4.	Die Sprechweise war grammatikalisch korrekt				
5.	Der Unterrichtsfluss wurde nicht durch Abschweifungen oder irrelevante Kommentare unterbrochen				
6.	Die Sprechweise war frei von Manierismen und Marotten (wie „ne“, „ok“, „gell“, „halt“, „nicht wahr“, „ähmmmm“,...)				
7.	Der Sprechanteil des Lehrers / der Lehrerin an der gesamten Sprechzeit der Stunde war angemessen				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 3 Körpersprache des Lehrers

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Bereich/Aspekt	Ausprägung			Anmerkung / Beispiel
	+	s	-	
<i>Körperhaltung/Blickkontakt</i>				
offene, variantenreiche Körperhaltung				
stimmige, authentische Körperhaltung				
aufmerksamer Blickkontakt				
<i>Gestik</i>				
offene Gestik				
entspannte Gestik				
variantenreiche Gestik				
echte, authentische Gestik				
<i>Mimik</i>				
entspannte Mimik				
variantenreiche Mimik				
echte, authentische Mimik				
<i>Proxemik</i>				
dosierte Bewegung im Raum				
sachangemessene Bewegung im Raum				
Distanzzonen eingehalten				
auf Schülerreaktionen geachtet				
<i>Körperkontakt</i>				
dem Alter der Schüler/innen angemessen				
sachangemessene eigene Kontaktaufnahme				
Umgang mit Kontaktaufnahmen				

der Schüler/innen				
-------------------	--	--	--	--

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter): _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Beobachtungsbogen Nr. 4
Klassenführung

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
1.	Sprachliche Mittel wurden sehr bewusst verwendet und es wurde die für diese Situation angemessene Sprachebene gewählt.				
2.	Es wurden Formulierungen verwendet, die ein sprachliches Muster für typische Formulierungen sind.				

3.	Die verwendeten sprachlichen Mittel waren so ausgerichtet, dass sie knapp über dem Niveau der Gesamtgruppe lagen.				
4.	Schwierige Inhalte wurden durch Wiederholung, Reformulierung, Paraphrasierung verständlich gemacht.				
5.	Fachlich bedeutsamen Gesichtspunkte bzw. Übergänge in dieser Stunde wurden durch Sprachverhalten der Lehrkraft kenntlich gemacht.				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 5

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Analyse der Aufgaben im Deutschunterricht

Bereich/Aspekt	Ausprägung				Anmerkung / Beispiel
	+	s	-	nb*	
Kann jede Schülerin/jeder Schüler bei dieser Aufgabe eine Lösung finden?					
Werden verschiedene Lösungsmöglichkeiten zugelassen?					
Erleben sich die Schüler/innen bei dieser Aufgabe als selbstständig und verantwortlich?					
Hat die Aufgabe etwas mit der Lebens- und Erlebniswelt der Schüler/innen zu tun?					
Gibt es reale Situationen, die bewältigt werden müssen?					
Können die Schüler/innen individuelle Interessen entdecken bzw. sie weiterentwickeln?					
Können Schüler/innen auf ihre Vorerfahrungen, ihr Mitgebrachtes stolz sein?					
Ist die Möglichkeit, Misserfolg zu haben, bei dieser Aufgabe gering?					
Ist die Aufgabe so gestaltet, dass sie auch für Schüler/innen, die langsamer lernen, Erfolgserlebnisse bringt?					
Ist die Aufgabe eine Herausforderung für schneller lernende Schüler/innen mit guter					

Auffassungsgabe?					
Hat die Schülerin/der Schüler so viel Zeit für die Aufgabe, wie er braucht?					
Sind die Arbeitstechniken, die für diese Aufgabe erforderlich sind, den Schüler/innen bekannt und mit ihnen eingeübt?					
Erfährt die Schülerin/der Schüler, dass Fehler zum Lernprozess gehören und wie man aus Fehlern lernt?					
Können Schüler/innen mit geringen Deutschkenntnissen mit dieser Aufgabe etwas anfangen?					
Bietet die Aufgabe Kontaktmöglichkeiten zu anderen Schüler/innen?					
Kann die Schülerin/der Schüler arbeiten, wenn er sich auf diese Aufgabe nicht konzentrieren kann, sich gestört fühlt oder selbst andere stört?					

*nb – nicht beobachtbar

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 6
Beobachtungsbogen für die selbstständige
Partner- bzw. Gruppenarbeit

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Arbeitsauftrag/Station: _____

Schüler/innen: _____

		++	+	s	-	--	nb	
Wie steigen die Schüler/innen in die Arbeit ein?								
1.	schnell							langsam
2.	mit Absprachen							ohne Absprachen
3.	jede/r für sich							gemeinsam
4.	sofort konzentriert							erst nach langer Zeit
5.	sofort richtig							erst falsch
6.	leise, ohne Störung anderer							laut, mit Störung anderer
Wie sieht die Kooperation aus?								
7.	gleichberechtigt							nur eine/r bestimmt
8.	mit einseitiger Kontrolle							mit gegenseitiger Kontrolle
9.	intensive Beratung aller							Einzelne schreiben nur ab
Tauchen Probleme auf?								
10	Aufgabe							Aufgabe nicht

	verstanden							verstanden
11	sprachliches Verständnis							sprachliche Überforderung
12	inhaltliches Verständnis							inhaltliche Überforderung
13	Schüler/innen arbeiten konzentriert							werden abgelenkt
14	Schüler/innen beschäftigen sich mit Lerninhalt							beschäftigen sich mit etwas anderem
15	Schüler/innen sind motiviert							Schüler/innen sind lustlos
16	konfliktfreies Arbeiten							Konflikte werden nicht gelöst
Wie werden Probleme bearbeitet und gelöst?								
17	Aufgabe wird nochmals durchdacht							sofortige Hilfe wird angefordert
18	Aufgabe wird nochmals durchdacht							Aufgabe wird verweigert
19	Nachbarn werden gefragt							nur Lehrer/in wird gefragt
20	Probleme werden diskutiert							Probleme werden übergangen

nb = nicht beobachtbar

Bemerkungen (80-100 Wörter): _____

_____

_____

_____

Beobachtungsbogen Nr. 7
Sprachförderliches Klima

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
1.	Mit Schülerbeiträgen ist der Lehrer / die Lehrerin wertschätzend umgegangen auch wenn sie sprachlich fehlerhaft oder unpräzise waren.				
2.	Wenn der Lehrer / die Lehrerin eine Frage gestellt hat, hatten die Schüler/innen ausreichend Zeit zum Formulieren				
3.	Der Lehrer /die Lehrerin hat darauf geachtet, dass die Schüler/innen sich klar ausdrücken				
4.	Der Lehrer /die Lehrerin hat die Schüler/innen für sprachliche gelungene Beiträge zum Unterricht angemessen gelobt				
5.	Bei schriftlichen Aufgaben hat				

	die Kollegin auf den Prozess des Schreibens hingewiesen. (Verstehen, Ideensammlung, Textplanung, Textformulierung, Textüberarbeitung)				
6.	Die Schüler/innen haben sich in dieser Stunde <i>wohl gefühlt</i>				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 8
Kognitive Aktivierung in der Unterrichtsstunde

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

	Die Schülerinnen und Schüler haben in dieser Unterrichtsstunde ...	stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
Visu	<ul style="list-style-type: none"> den Lernstoff in Form einer Zeichnung oder eines 				

	Diagramms dargestellt				
	<ul style="list-style-type: none"> • ein Schaubild entwickelt, um Aspekte des Lernstoffs zu verdeutlichen 				
	<ul style="list-style-type: none"> • ihr eigenes Wissen mit Hilfe einer Mindmap oder einer vergleichbaren Methode visualisiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> • Ergebnisse eigener Arbeit in Form eines Plakates, eines Posters oder einer Wandzeitung festgehalten 				
Reduzieren / Filtern	<ul style="list-style-type: none"> • den Lernstoff mit eigenen Worten zusammengefasst 				
	<ul style="list-style-type: none"> • Schlüsselbegriffe zum Stoff gesucht 				
	<ul style="list-style-type: none"> • in einem Text die wesentlichen Aussagen markiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> • einen Vortrag schriftlich zusammengefasst 				
	<ul style="list-style-type: none"> • Wichtiges aus einem Text herausgezogen 				
	<ul style="list-style-type: none"> • einen persönlichen „Spickzettel“ für eine Präsentation hergestellt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • nach Stichworten etwas vorgetragen 				
Elaborieren /	<ul style="list-style-type: none"> • Fragen zur Bedeutung des Lernstoff für den Alltag gestellt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • nach Ähnlichkeiten und Querverbindungen zu 				

	früher behandeltem Stoff gesucht				
	<ul style="list-style-type: none"> • nach Ähnlichkeiten und Querverbindungen zu anderen Fächern gesucht 				
	<ul style="list-style-type: none"> • kommentiert, welche Rolle der Lernstoff für sie persönlich spielt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • die Stellen oder Passagen identifiziert, die das Verständnis des Textes erschweren 				
	<ul style="list-style-type: none"> • sich gegenseitig schwer verständliche Stellen eines Textes erklärt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • nach Fehlern, Widersprüchen oder Lücken in einem Text gesucht 				
	<ul style="list-style-type: none"> • Aussagen des Lernstoffs kritisch kommentiert 				
Korrigieren / Evaluieren	<ul style="list-style-type: none"> • die von ihnen gemachten Fehler selbst korrigiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> • sich gegenseitig korrigiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> • sich gegenseitig abgefragt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • das eigene Lernverhalten selbstkritisch eingeschätzt 				
	<ul style="list-style-type: none"> • Material zur Unterstützung der Selbstevaluation eingesetzt, z.B., Selbstkontrollblatt, Bewertungsbogen 				
	<ul style="list-style-type: none"> • die Arbeitsergebnisse 				

	anderer (Lernpartner oder Gruppen) beurteilt				
	<ul style="list-style-type: none"> über Lernfortschritte und Lernzuwachs berichtet 				
Recherchieren	<ul style="list-style-type: none"> im Internet nach bestimmten Informationen recherchiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> im Internet in entsprechenden Foren den aktuellen Stand von Kontroversen und Debatten recherchiert 				
	<ul style="list-style-type: none"> in Wörterbüchern oder Lexika relevante Informationen gesucht 				
Selbststeuerung	<ul style="list-style-type: none"> selbstständig und ohne Lehrerhilfen nach Informationen gesucht 				
	<ul style="list-style-type: none"> einen Arbeitsplan entwickelt und befolgt 				
	<ul style="list-style-type: none"> die Möglichkeit genutzt, Lern- und Arbeitsmaterial selbst auszuwählen 				
	<ul style="list-style-type: none"> die Möglichkeit genutzt, sich für die Form des Lernens selbst zu entscheiden (Einzelarbeit, Wahl eines Partners, Bildung einer Lerngruppe) 				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

--	--	--	--	--	--

Beispiel:

Petro	///	/	/	5, 1, ?	beteiligt sich häufig
-------	-----	---	---	---------	-----------------------

Beobachtungsbogen Nr. 10 Unterrichtsstörungen

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Zeit _____

Wer stört? _____

Art der Störung: _____

Beschreibung der Störung: _____

Relevanz*: _____

* eigene Einschätzung z.B. von »ganz unwichtig« (0) bis »extremste Störung« (5)

Reaktion der Lehrerin/des Lehrers: _____

Reaktion der Mitschüler/innen: _____

Vermutete Absicht der Schülerin/des Schülers: _____

Eigene Bewertung/Kommentar: _____

СХЕМА ОФОРМЛЕНИЯ ФРАГМЕНТУ УРОКУ

Thema _____

Klasse _____

Sprachniveau _____

Globales _____

Lernziel:

Zeit	Teillernziel	Lernaktivität	Sozial- und Arbeitsform	Lernmaterial	Medien / Hilfsmittel	Lehraktivität

Maßnahme/n zur Evaluation _____

ВИГОТОВЛЕННЯ РОЗДАТКОВОГО МАТЕРІАЛУ ТА УНАОЧНЕННЯ

Ефективність навчання залежить від ступеня залучення всіх органів чуття людини до сприйняття інформації, тому використання унаочнення сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку усіх видів іншомовної комунікативної компетентності.

У методиці викладання іноземних мов і культур наголошується на необхідності використання допоміжних засобів, зокрема, наочності та роздаткового матеріалу в процесі формування мовної та мовленнєвої компетентностей.

Зокрема, у процесі формування фонетичної компетентності для кращого усвідомлення учнями положення і рухів артикуляційних органів та з метою унаочнення деяких фонетичних феноменів доцільно використовувати, окрім записів віршів, пісень, діалогів, фрагментів фільмів тощо, такі наочні засоби: малюнки, схеми, сигнальні картки, таблиці.

Виконання вправ і завдань для формування лексичної компетентності доцільно здійснювати з використанням різноманітних засобів навчання, головним з яких є підручник, до допоміжних належать пояснення вчителя, пам'ятки та інструкції тощо. Для ефективної організації навчання лексики вчитель може залучати інші засоби, адаптуючи їх до умов навчання: малюнки, предмети, що відображають зміст нових лексичних одиниць, кросворди; на середньому і старшому етапах навчання – Mind-Mapping та ін.

З метою формування іншомовної граматичної компетентності можна використовувати як звичайну зображальну наочність – малюнки (малюнки із зображенням дій використовують для ознайомлення учнів з новою граматичною структурою, для коментування учнями дій персонажів, зображених на малюнку тощо), комікси, так і графічну наочність – різноманітні таблиці (ілюстративні, які служать для систематизації граматичного матеріалу і презентації його у

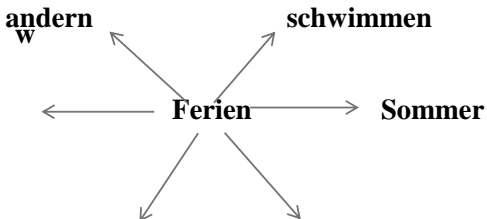
мініконтекстах; підстановочні тощо), схеми, картки, ігри з картками (наприклад, гра в лото), “граматичні” кросворди тощо.

До важливих засобів формування компетентності у техніці читання належать наочні посібники, які інтенсифікують навчальний процес, створюють ефективні опори для удосконалення організації навчання: картки миттєвого пред’явлення (flash'cards), картки розрізного алфавіту, різноманітні картки зі словами різних типів складів, картки-блоки для складання речень та ін.

Приклади наочних засобів:

1) асоціограма / Mind-Mapping

Was sind für dich Ferien? Ergänze das Assoziogramm!

2) Таблиця відмінювання дієслів *sein, haben, werden* у Präteritum:

	sein	haben	werden
ich	<i>war</i>	<i>hatte</i>	<i>wurde</i>
du	<i>warst</i>	<i>hattest</i>	<i>wurdest</i>
er, sie, es	<i>war</i>	<i>hatte</i>	<i>wurde</i>
wir	<i>waren</i>	<i>hatten</i>	<i>wurden</i>
ihr	<i>wart</i>	<i>hattet</i>	<i>wurdet</i>
sie	<i>waren</i>	<i>hatten</i>	<i>wurden</i>
Sie	<i>waren</i>	<i>hatten</i>	<i>wurden</i>

РОЗРОБКА ТЕСТІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Використання методу тестування на уроках іноземної мови має низку переваг: дозволяє вчителю створити однакові умови контролю для всіх та, водночас, індивідуалізувати навчальний процес на основі виявлення прогалин у знаннях окремих учнів; швидко й об'єктивно оцінювати навчальні досягнення школярів; здійснювати контроль на будь-якому етапі вивчення навчального матеріалу тощо. Полегшити підготовку та проведення тестування допоможуть сучасні інтернет-сервіси.

Платформи для створення тестів

QUIZLET

За допомогою Quizlet можна створювати тести, в яких учні будуть обирати правильні відповіді із запропонованих, зіставляти зображення та інформацію або вписувати власні варіанти. Користуватися ресурсом легко, Quizlet працює також на Android і iOS.

PROPROFS

За допомогою Proprofs можна створювати різноманітні тести, наприклад, запропонувати на вибір один або кілька варіантів, заповнити пропущене слово або написати розгорнуту відповідь. Сервіс дозволяє вставляти в завдання текстові документи та презентації, файли PDF, а також зображення, аудіо- та відеофайли. Завершивши роботу над тестом, можна залишити його в загальному доступі на сайті Proprofs або вбудувати на свою сторінку.

КАНООТ!

Kahoot! дозволяє подавати у форматі опитувань і тестів практично весь навчальний матеріал, розрахований на застосування у класі – вчитель показує матеріал на головному екрані, а в цей час школярі відповідають на запитання і обговорюють інформацію, використовуючи спеціальний клієнт для комп'ютерів або браузер на смартфонах (Android, iOS, Windows Phone). Для того, щоб увійти у

віртуальну класну кімнату, учні повинні ввести спеціальний код, який їм надсилає вчитель. Сервіс дозволяє дізнатися, як відповідав на запитання кожен учень, або будувати діаграми успішності всього класу. Школярі можуть стежити за своїми результатами, занесеними у спеціальні таблиці.

CLASSMARKER

У ClassMarker можна робити опитування з різними форматами відповідей; крім звичних варіантів є есе. Щоб почати працювати з даним сервісом, спочатку необхідно створити віртуальний клас і надіслати коди-запрошення учням. ClassMarker зберігає результати всіх проведених тестів та статистику успішності. Тестові завдання можна вбудовувати на власну веб-сторінку.

PLICKERS

Мобільний додаток для вчителів, що допомагає проводити опитування під час уроку в класі. Учням видаються спеціальні бланки з варіантами відповідей (А, В, С і D), почувши запитання, вони піднімають потрібні картки, які вчитель сканує камерою смартфона. Plickers дозволяє аналізувати результати окремого учня або вивчати статистику усього класу. Додаток працює на Android і iOS.

EASY TEST MAKER

Найцікавіше в Easy Test Maker – можливість створювати завдання, в яких потрібно вибирати правильні та помилкові твердження. Тексти можна відформатувати для зручності читання на планшеті або завантажити у форматах .pdf або .doc, щоб провести тестування у більш традиційному форматі. Easy Test Maker дозволяє створити 25 тестів без можливості експорту у «паперові» формати.

GOOGLE ФОРМИ

Google Форми – частина офісного інструментарію Google Drive. Вважається одним із найшвидших і найпростіших способів створення опитування або тесту. Тестове завдання можна надсилати

опитуваним електронною поштою або вбудувати на свій сайт за допомогою спеціального коду. Для прискорення роботи рекомендується додати плагін Flubaroo, який автоматично перевіряє відповіді учнів і ставить оцінки, відповідно до визначених критеріїв.

ОСНОВНІ КРОКИ ЗІ СТВОРЕННЯ ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ НА *GOOGLE ФОРМИ*:

- Зайти на свій *Google диск*, натиснути *Створити*, вибрати *Google Форми*;
- у вікні, яке з'явилося, у білому прямокутнику, на місці напису *Форма без назви*, написати її назву. Вгорі зліва натиснути на такому ж написі (*Форма без назви*), після цього з'явиться вказана Вами назва; під назвою можна написати, за необхідності, пояснення до тесту;
- наступне вікно можна отримати, натиснувши внизу на *іконку зображення*;
- натиснувши на значок *Попередній перегляд*, можна переглянути форму у новому вікні у вигляді, в якому її бачить користувач;
- далі слід натиснути *Налаштування* та вибрати необхідні параметри (кількість відповідей, можливість редагування відповідей тощо);
- зайшовши у розділ *Загальні*, можна обмежити кількість спроб проходження тесту, надати можливість редагувати вже надіслану відповідь тощо;
- у розділі *Презентація* можна побачити хід опитування, написати коментар після відправлення форми тощо;
- зайти у розділ *Тести*. Увімкнувши оцінки, можна автоматизувати оцінювання тесту. У цьому ж розділі можна налаштувати показ оцінки та елементів оцінювання учням;
- після вибору налаштувань необхідно зберегати зміни, натиснувши *Зберегти*;

- створити *Запитання*. Натиснувши на *Ключ опитування*, можна вказати, яке/які з них правильно/правильні. Автоматизована перевірка тесту можлива за умови використання наступних видів запитань: з варіантами відповідей; прапорці; спадний список; таблиця з варіантами відповіді; сітка прапорців;

- за необхідності перегляду і редагування запитань слід натиснути *Редагувати*;

- готову форму можна надіслати користувачам за допомогою надісланого посилання на електронну пошту через URL-адресу. Для цього у створеній формі у правому верхньому куті слід натиснути *Надіслати Форму*, потім вибрати *Надіслати через*; можна також копіювати посилання і розмістити на сайті або передати іншим шляхом;

- переглянути відповіді користувачів можна, натиснувши спочатку вгорі форми вкладку *Відповіді*, а потім вгорі справа *значок таблиці*, потім натиснути *Створити*. Таким чином, Ви знайдете на своєму Google диску *тест* і *таблицю відповідей* на запитання тесту. За потреби, тест можна змінювати.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ 10 SCHRITTE ZUM PRAXISERKUNDUNGSPROJEKT (PEP)

1. Vereinbaren Sie die Zusammenarbeit für das PEP mit Ihren Mitstudierenden.

2. Finden Sie heraus, was Sie in Ihrem PEP erkunden /erforschen wollen. Beantworten Sie dazu folgende Fragen:

- a. Was finde ich besonders interessant?
- b. Was möchte ich gern ausprobieren?

Versuchen Sie durch diese Überlegungen auf ein Phänomen zu kommen, das Ihnen für Ihren Unterricht besonders relevant oder interessant erscheint. Formulieren Sie dazu, was Sie in Ihrem PEP untersuchen oder herausfinden wollen. Denken Sie an eine Frage nach dem Muster: „Wenn ich X tue, was passiert dann?“

Kleine, aber bearbeitbare PEP-Fragen wären z.B.:

Beispiel 1: „Ich fand die Metapher „Klassenzimmer als Kommunikationszentrum“ besonders interessant. Meine Schülerinnen und Schüler sprechen im Unterricht sehr wenig Deutsch miteinander. Wie verändert sich das, wenn ich mein eigenes Klassenzimmer als Kommunikationszentrum denke?“

Beispiel 2: „Ich habe an mir beobachtet, dass ich meine Stunden immer nach einem bestimmten Schema plane. Wie verändern sich die Lernaktivitäten und die Lernergebnisse meiner Schülerinnen und Schüler, wenn ich einmal nach dem Prinzip der Rückwärtsplanung vorgehe?“

Beispiel 3: Wie reagieren die Lernenden in einer Übungssituation, in der sie das Lernmaterial selbstständig auswählen dürfen/sollen?

Beispiel 4: Was geschieht, wenn nicht ich als Lehrkraft die Ergebnisse einer Übung kontrolliere und Feedback gebe, sondern wenn die Lernenden dies in Partnerarbeit selbst tun? Was bedeuten die Ergebnisse für weitere Versuche?

Beispiel 5: Was verändert sich in meinem Unterricht, wenn ich in bestimmten Phasen autonomes Lernen fördere?

3. Tauschen Sie sich in Ihrer Projektarbeitsgruppe aus.
    - a. Vergleichen Sie Ihre Ideen für ein PEP.
    - b. Versuchen Sie, auf eine gemeinsame Idee zu kommen.
  4. Analysieren Sie Ihren Kontext.
    - a. Können Sie die Antworten auf Ihre Frage in Ihrem eigenen Unterricht bekommen?
    - b. Sind die Rahmenbedingungen Ihres Unterrichts für das Projekt geeignet?
  5. Planen Sie Ihr Projekt und denken Sie daran: „Klein aber fein“ soll es sein.
    - a. Brauchen Sie Mitstudierenden, die Ihnen helfen, indem Sie bei Ihnen hospitieren und Beobachtungen aufzeichnen?
    - b. Werden Sie ein Interview mit den Schülerinnen und Schülern durchführen? Wann und wie werden diese das Interview beantworten?
    - c. Werden Sie nach Ihrem Versuch Ihre Beobachtungen aufzeichnen?
- Wie sieht ihr Reflexionsbogen dazu aus?

d. Werden Sie Ihre Schülerinnen und Schüler informieren, dass Sie gerade ein Projekt mit Ihnen durchführen oder nicht?

e. Werden Sie im Unterricht eine Videokamera mitlaufen lassen zur Dokumentation?

f. Brauchen Sie ggf. Einverständniserklärungen für Video oder Audioaufzeichnungen?

g. Brauchen Sie noch mehr Literatur, um sich auf Ihr Projekt vorzubereiten?

h. Brauchen Sie Tipps aus Lehrwerken / von Fortbildern oder von Methodistinnen oder Methodisten?

i. etc.

6. Führen Sie Ihr Projekt durch und sammeln Sie die Daten.

7. Werten Sie das Projekt aus.

a. Bewerten Sie die Daten im Hinblick darauf, was Sie erforschen wollten.

b. Formulieren Sie, was Sie aus diesem Projekt gelernt haben.

c. Stellen Sie die Ergebnisse so kurz und knapp wie möglich zusammen.

8. Bereiten Sie die Präsentation Ihres PEPs vor!

a. Senden Sie Ihrer Projektarbeitsgruppe Ihre Ergebnisse.

b. Vergleichen Sie Ihre Ergebnisse.

c. Einigen Sie sich auf eine Präsentationsform.

d. Denken Sie daran: Sie haben als Team 10 Minuten Zeit für die Präsentation.

e. Erstellen Sie arbeitsteilig die Präsentation.

f. Planen Sie, wie Mitstudierenden in der Präsenzphase auf Ihre Präsentation reagieren sollen.

9. Präsentieren Sie Ihr Projekt gemeinsam und reagieren Sie auf die Präsentationen der anderen Gruppen.

10. Dokumentieren Sie Ihr PEP und relevante Reaktionen von anderen. Sie brauchen es später für Ihre schriftliche Hausarbeit für Ihr Bericht.

FORMBLATT ZUR DOKUMENTATION EINES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Name: _____

Schule: _____

Datum: _____

Ort: _____

Namen der Gruppenmitglieder:

1. Praxiserkundungsprojekt – PEP-Frage:

Wie.../ Was... /...?

2. Beschreibung des Zusammenhangs der PEP-Frage zu den Inhalten der bearbeiteten DLL-Einheit (Impuls für die Frage, verweis auf Kapitel, auf Aufgabe etc.) (maximal 0,5 Seiten)

Aus diesem Grund haben wir uns für die Fragestellung interessiert...

Das hängt mit folgendem Aspekt, den wir in DLL ... gelesen haben, zusammen: ...

3. Beschreibung der Durchführung des Praxiserkundungsprojekts (maximal 1 Seite)

Das waren die Ergebnisse, die die im Praxiserkundungsprojekt gesammelten Daten zeigen:

4. Ergebnisse der Datenerhebung (maximal 0,5 Seiten, Beobachtungsbögen / Fragebögen o.ä. als Anhang)

So habe ich Daten gesammelt:

Das war das Ergebnis der Auswertung der im Praxiserkundungsprojekt gesammelten Daten:

5. Bewertung der Ergebnisse des Praxiserkundungsprojekts und Folgen für die professionelle Entwicklung:

Das habe ich persönlich aus der Auswertung des Praxiserkundungsprojekts aus den Reaktionen der Kolleginnen im Team und aus den Reaktionen der Lehrkräfte.

ANLEITUNG ZUR ERKUNDUNG DER EIGENEN PRAXIS MIT HILFE VON FELDNOTIZEN

Mit Feldnotizen können Sie selbst Informationen, Erfahrungen, Eindrücke und Ideen festhalten, die Ihnen während einer Erkundung im

Unterricht wichtig erscheinen. Feldnotizen eignen sich als Methode besonders dann,

- wenn Sie Beobachtungen und Eindrücke protokollieren möchten, während Sie selbst unterrichten,

- wenn Sie eine Situation erst einmal aus einer bestimmten Perspektive kennenlernen möchten (z.B. Was passiert eigentlich, wenn ich die Lerngruppe nicht diszipliniere?),

- wenn Sie Ihre eigenen Reaktionen besser kennen lernen möchten (Wie ist es für mich als Lehrer, wenn meine Lernenden mehr in Gruppen arbeiten und ich die Abläufe nicht so gut steuern kann?).

a) Notieren Sie die Frage zu Ihrem Praxiserkundungsprojekt!

.....
.....

b) Notieren Sie, was **genau** Sie mit Hilfe der Feldnotizen herausfinden möchten:

a. ...

b. ...

c. ...

c) Entscheiden Sie,

a. ob Sie Ihre Beobachtungen frei protokollieren möchten oder

b. ob Sie Ihre Beobachtungen etwas vorstrukturieren möchten.

Wenn b. der Fall ist, dann bereiten Sie einen grob vorstrukturierten Bogen für Ihre Beobachtungen vor.

d) Führen Sie die Erkundung durch und protokollieren Sie.

e) Sehen Sie sich Ihre Notizen nach der Erkundung an und überprüfen Sie,

- inwieweit sie Aussagen zu Ihrer PEP-Frage machen;

- inwieweit sie Annahmen oder Bewertungen enthalten, die für Sie persönlich neu sind;

- inwieweit sie Annahmen und Bewertungen zeigen, die zu Beginn der Erprobung noch nicht klar waren;

- inwieweit sie Aspekte zeigen, über die Sie weiter nachdenken möchten.

FELDNOTIZEN

Beispiel

Datum: _____

Klasse: _____

Reaktionen der Schülerinnen und Schüler

Meine Gedanken / Reaktionen

Atmosphäre in der Klasse

Beispiel einer PEP-Dokumentation

Anhang 14

DOKUMENTATION DES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS „PÄDAGOGISCHE VORBILDER“

NAME: Karl D.

INSTITUT:

DATUM: November 2012

ORT:

DLL-EINHEIT: DLL 1

NAMEN DER GRUPPENMITGLIEDER

1. FRAGESTELLUNG, DER IM PRAXISERKUNDUNGSPROJEKT NACHGEGANGEN WURDE

Was passiert,

- wenn ich in der nächsten Deutschstunde in einer normalen Lautstärke, aber deutlich spreche, und die Aufmerksamkeit meiner Schüler nicht durch Lautstärke zu gewinnen versuche?
- wenn ich dabei die Tatsache ignoriere, dass einzelne Schülerinnen und Schüler nicht mitbekommen könnten, worum es geht?
- wenn ich die Schüler bei Nachfragen auf ihre Mitschüler verweise?

2. Darstellung des Bezugs der Fragestellung zur DLL-Einheit

Ich habe an der Pilotierung zu DLL 1 in Brasilien teilgenommen und habe mich mit den negativen Vorbildern unter meinen ehemaligen Lehrern beschäftigt (Kapitel 1.1, „Pädagogische Vorbilder“). Dabei habe ich mir bewusst gemacht, dass ich selbst im Unterricht öfter laut werde, um mir die Aufmerksamkeit meiner Schüler zu verschaffen (genauso wie mein Negativvorbild). In Aufgabe 5 von DLL 1 habe ich zu den Merkmalen eines guten Deutschlehrers u.a. festgehalten, dass ein solcher Lehrer verschiedene Möglichkeiten kennt, die Aufmerksamkeit der Schüler und Schülerinnen zu erhalten, ohne zu schreien oder auf sein Pult zu klopfen.

Ich habe mir dann überlegt, auf welchem Weg ich die Aufmerksamkeit meiner Schüler auch erhalten könnte. Ich habe folgende Möglichkeiten notiert:

- Ich spreche gleich zu Beginn des Unterrichts in einer normalen Lautstärke, aber deutlich.
- Ich ignoriere eine Zeit lang die Tatsache, dass einzelne Schüler vielleicht nicht mitbekommen könnten, worum es geht.
- Ich verweise auf die Mitschüler, wenn einzelne Schüler Nachfragen haben.

3. Beschreibung der Durchführung des Praxiserkundungsprojekts

Durchgeführt habe ich das PEP in einer achten Klasse einer brasilianischen Mittelschule mit Deutsch als 2. Fremdsprache. Ich habe zwei Unterrichtseinheiten für die Durchführung vorgesehen.

So ging ich vor:

Ich konzentrierte mich in der ersten Deutschstunde zunächst nur darauf, die Absichten meiner Erkundung umzusetzen. Ich habe meinen Deutschunterricht wie immer durchgeführt, nur mit dem Unterschied, dass ich nicht versucht habe, die Aufmerksamkeit der Schüler zu gewinnen, indem ich laut werde. Trotzdem fielen mir dabei sofort einige Veränderungen im Verhalten meiner Schüler auf.

Im Anschluss an diese erste Deutschstunde machte ich mir dazu erste Notizen.
In der nächsten Deutschstunde verhielt ich mich ebenso, registrierte aber noch stärker, wie meine Schüler auf mich reagierten, wie laut es im Klassenzimmer war, wie sich die Schüler in der Stunde orientierten und mitmachten.
Im Anschluss an die 2. Stunde machte ich mir wieder Notizen zu den drei Leitfragen des PEPs.

4. Beschreibung der Ergebnisse der Datenerhebung innerhalb des Praxiserkundungsprojekts

Ich habe während der 1. und 2. Unterrichtseinheit Feldnotizen gemacht und im Anschluss an die Unterrichtseinheiten bewertet und aufgeschrieben.

Feldnotizen zur 1. UE

Reaktionen der Schüler

Start wie immer: laute Klasse, die Bücher sind nicht auf den Tischen, die Hälfte redet mit dem Nachbarn vorne, daneben, dahinter.
Nach einiger Zeit kommen Fragen: Machen wir heute Unterricht? Was machen wir heute?
Einige S. haben den 1. Arbeitsauftrag verstanden und beginnen in ihr Arbeitsbuch zu schreiben.
Die ganz lauten schauen das ab und machen auch das Arbeitsbuch auf.
Es ist eigentlich zu laut in der Klasse, um zu arbeiten. Zwei S. rufen, seid doch mal leise.
Herr X, die sollen mal leise sein. Sie lachen, als ich nicht reagiere.
Das Unterrichtsgespräch führten dann ungefähr 4 S. mit mir.

Meine Gedanken / Reaktionen

ich war neugierig auf das Experiment
gut, dass ich mit der UE keine wichtigen Ziele erreichen wollte, außer das PEP zu machen!
Vielleicht wäre ich sonst gestresst gewesen.
Die S. haben so viel Energie!
Das ist vielleicht doch zu wenig, einfach nur in normaler Lautstärke zu sprechen und unterrichten wie immer?
Was hätte ich noch machen können? Sollte ich warten, bis alle ruhig sind und dann erst anfangen mit dem Unterricht? Sollte ich den S. eine Einzelaufgabe geben, damit sie sich konzentrieren?
Nein, das ist ein nächster Schritt. Jetzt beobachte ich erst mal noch eine Stunde, was passiert.
Was war jetzt anders für mich?
Ich war weniger fixiert auf die S.
Ich war nicht gestresst.
Ich habe Verantwortung abgegeben.

Atmosphäre in der Klasse

unruhig, S. verunsichert?
wenig Gemeinsamkeitsgefühl, wenig Konzentration

Feldnotizen zur 2. UE

Reaktionen der Schüler

wieder laut am Anfang der Stunde.

B. fragt, ob wir einen Test schreiben.
F. fragt mich, ob es mir nicht gut geht.
Mehrere S. schauen mich erwartungsvoll an, als wollten sie fragen: „Was ist los?“
Mehrere S. reden die ganze Stunde über miteinander. S., die hinten sitzen, fragen andere, was sie machen sollen.
Die meisten S. können mich und andere aber hören.

Meine Gedanken / Reaktionen

S. reagieren auf mein verändertes Verhalten. S. erwarten etwas von mir? Vielleicht, dass ich den Unterricht machen soll, das ist ja meine Aufgabe.
Die S. und ich interagieren: Wenn ich laut werde, also anfangen zu brüllen, ist das das „Signal“, dass die S. sich konzentrieren.
Absurd. Es muss doch noch andere „Signale“ geben. Das ist nicht professionell. Ich muss mir etwas überlegen.

Atmosphäre in der Klasse

etwas ruhiger als gestern, Unterricht war möglich, konzentriertes Arbeiten war das aber nicht, einige S. reagieren genervt.

5. Reflexion der Ergebnisse des Praxiserkundungsprojekts und der Folgen für die professionelle Weiterentwicklung

- Besonders in der 1. Stunde hatte ich nicht immer die Aufmerksamkeit aller Schüler.
- Die Schüler merkten sofort, schon in der 1. Stunde, dass etwas anders war als sonst.
- Einige Schüler ermahnten andere, doch ruhiger zu sein, damit sie mich verstehen können.
- In der 2. Stunde war es schon etwas ruhiger in der Klasse.
- Ich konnte fast so arbeiten, wie ich es mir für die Unterrichtseinheit vorgenommen hatte.
- Einige Schüler fragten vorsichtig, was mit mir los sei, ob es mir nicht so gut gehe usw.
- Ich stellte fest, dass es mir selbst gar nicht schwer fiel, nicht laut zu werden und dass ich meine Erkundung gelassen durchführen konnte. Es war ein gutes Gefühl, es den Schülern in diesen beiden Deutschstunden selbst zu überlassen, ob sie Arbeitsaufträge und Lösungen zu Übungen verstehen oder nicht, und einfach beobachten zu können, wie ich mich in diesen Unterrichtsstunden fühlte.

Die Beschäftigung mit den eigenen Vorbildern in DLL 1 hat mich zu einem Verhalten geführt, das mich selbst störte und das wirklich absurd ist. Durch mein PEP ist mir das noch klarer geworden.

Mein eigenes Verhalten in einem ersten Schritt zu verändern, fiel mir nicht schwer. Die Möglichkeiten, die ich habe, anders als sonst zu agieren, waren für mich klar; ich konnte sie selbstständig, ohne Unterstützung von Kollegen entwickeln.

Die Veränderung in meinem Verhalten war sofort sichtbar: ich fühlte mich selbst wohler, die Schüler reagierten auf mein Verhalten, ohne dass ich es erklären musste.

Natürlich weiß ich, dass ich die Möglichkeiten, die Aufmerksamkeit meiner Schüler zu binden, jetzt kontinuierlich erweitern muss.

.....
.....

2. Notieren Sie, was **genau** Sie mit Hilfe des Fragebogens herausfinden möchten:

- a) ...
- b) ...
- c) ...
- d) ...

3. Entwickeln Sie Fragen, die konkrete Antworten zu den Punkten bringen werden, zu denen Sie etwas wissen / erkunden möchten.

Legen Sie vor der Formulierung der Fragen fest,

- welche Punkte für Sie am wichtigsten sind / zu welchen Sie unbedingt etwas wissen möchten.

- wie viele Fragen die TN beantworten können, wie lang also ein Bogen sein darf / kann den die TN noch gut ausfüllen können?

- zu welchen Fragen/Punkten Sie welche Ergebnisse haben möchten (z.B. Zahlenwerte, für Sie vorhersehbare Antworten, nicht vorhersehbare Antworten, ja-/nein-Antworten usw.)?

- welche Punkte Sie eher in geschlossenen Fragen / in offenen Fragen abfragen möchten? Wie ist das Verhältnis von offenen/geschlossenen Fragen?

Prüfen Sie, nachdem Sie Ihre Fragen formuliert haben,

- ob mit jeder Frage wirklich nur ein Aspekt erfragt wird.
- ob jede Frage des Bogens exakt das misst, was Sie erkunden / erfahren möchten.

- ob es Fragen geben sollte, die die Antworten auf andere Fragen überprüfen.

- ob es Fragen im Bogen gibt, die (zu thematischen Gruppen) gebündelt werden können.

- ob die für Sie wichtigsten Fragen des Bogens im mittleren Drittel platziert sind.

- ob jede Frage einfach und gut nachvollziehbar formuliert ist.

- ob auch die Antwortskalen für die TN verständlich und neutral formuliert sind.

z.B.:

zu Häufigkeiten: nie – selten – manchmal – oft – immer

zur Intensität: gar nicht – kaum – mittelmäßig – ziemlich – sehr
zur Wahrscheinlichkeit: keinesfalls – wahrscheinlich nicht –
vielleicht – ziemlich
wahrscheinlich – ganz sicher
zur Bewertung von Aussagen: völlig falsch – ziemlich falsch –
unentschieden – ziemlich
richtig – völlig richtig

Ist es nötig, einen Hinweis / eine Instruktion zu geben, wenn Sie bei einer Frage mehr verlangen als ein einfaches Ankreuzen – wenn Sie also ein komplizierteres Antwortformat vorgeben?

- ob bei offenen Fragen genügend Platz zum Schreiben vorgesehen ist.

- ob der Fragebogen einen kurzen Text zur Information (Einleitung/Anleitung zum Ausfüllen usw.) der Zielgruppe enthalten muss.

- ob der Fragebogen unbedingt Fragen zu der befragten Person enthalten muss.

- ob Sie einen kurzen Dank dafür schreiben müssen, dass sich die angesprochenen Personen für die Bearbeitung Zeit nehmen?

3. Entscheiden Sie nun noch,

- in welcher Sprache die TN den Fragebogen am besten ausfüllen sollen / können.

- ob Sie den Fragebogen vorher überprüfen lassen sollten. Wenn ja, wer könnte das übernehmen?

- ob Sie die TN vorher darüber informieren, was genau Sie herausfinden möchten?

- wann ein geeigneter Zeitpunkt ist, um den Fragebogen ausfüllen zu lassen?

- ob die Situation des Ausfüllens für alle TN gleich und möglichst angenehm ist? Wenn eher nicht, überlegen Sie, wie Sie dies gewährleisten können.

- ob der Fragebogen anonym ausgefüllt werden soll? Wenn ja, halten Sie einen Kasten zum Einsammeln der Bögen bereit.

САМООЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ PRAKTIKUMSNACHBEREITUNG

Wir stellen einige Materialien für Praktikumsnachbereitung dar, davon sind kreative Methoden, die bei der Selbstausswertung des Praktikums helfen können.

Meine Erfahrungen im...

Probleme gab es...

Richtig schön war...

Atmosphäre während des Praktikums war ...

Kontakt habe ich bekommen zu...

Tätigkeiten, die ich gern ausgeführt habe...

Ich fand das Praktikum nützlich für...

Kenntnisse, die ich erworben habe...

Ungewohnt für mich war...

Mein/-e Praktikumsbetreuer/-in erwartete von mir...

Methoden für die Auswertung des Praktikums Stimmungsbarometer

Je nachdem, wie ihnen das Praktikum gefallen hat, ordnen sich die Schülerinnen mit Klebepunkten den entsprechenden Gesichtern zu.

⇒ liefert einen schnellen, ersten Überblick

Spitzer Stein – runder Stein

Es werden zwei Steine in die Gesprächsrunde gegeben: ein spitzer und ein runder Stein.

Die Schülerinnen berichten, wenn sie den spitzen Stein in die Hand nehmen, von ihren negativen Erfahrungen.

Nehmen sie den runden Stein in die Hand, berichten sie von ihren positiven Erfahrungen.

Vorher – nachher – jetzt

In die Mitte des Sitzkreises werden drei Stühle gestellt.

Nacheinander werden die Schülerinnen gebeten, sich auf den „**vorher-**“, „**nachher-**“ - oder „**jetzt - Stuhl**“ zu setzen.

So entscheiden die Schülerinnen, ob sie von ihren Erwartungen **vor** dem Praktikum, ihren Erfahrungen **nach** dem Praktikum oder von ihren **jetzigen** Gedanken berichten möchten.

Stummes Schreibgespräch

Mehrere große Plakate, beschriftet mit jeweils einer Frage oder einem Impuls, werden auf Tischen ausgelegt.

Die Schülerinnen gehen um die Plakate herum und nehmen schriftlich Stellung. Die Antworten der Mitschülerinnen können schriftlich kommentiert werden.

Wichtig: Gespräche sind nicht erlaubt.

Beispiele: Praktikanten sind (k)eine Hilfe im Betrieb!

Wäre dies der richtige Beruf für mich? Warum?

Was hat mir an diesem Beruf besonders gefallen?

Was hat mir an diesem Beruf nicht gefallen?

Volltreffer

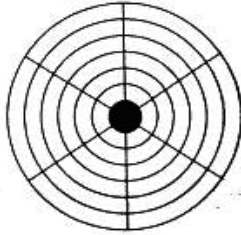
Die Schülerinnen werden gebeten, mit Pinwandsteckern die einzelnen Aspekte ihres Praktikums zu bewerten.

Wie beim Dartspiel liegt die beste Bewertung in der Mitte, die schlechteste im äußeren Ring.

Aufstiegsmöglichkeiten

Spaß

Verdienst

**Hilfe für meine
Berufswahl**

**Körperliche
Anforderungen**

Geistige Anforderungen

Eisberg

Sachebene: Die Beispiele dazu suchen die Schülerinnen selbst heraus, z.B. Dekubituspflege (fachliche Erklärung).

Psychosoziale Ebene: Empfindungen der Schülerinnen bei der Ausübung dieser Tätigkeit, z.B. Angst, Ekel.

Eisberg

Sachebene

**Themen, Inhalte,
Theorien, Verstand,
Aufgaben, Zeit,
Arbeitsanliegen**

**Angst, Unsicherheit, Sympathie, Antipathie, Wünsche,
Vertrauen, Akzeptanz, Toleranz, Zuneigung, Nähe, Tabus,
Status, Sicherheit usw.**

**Psychosoziale
Ebene**

REFLEXIONSBOGEN ZUM SCHULPRAKTIKUM

Art des Praktikums: _____

Lehrer/in: _____

Schule/Klasse: _____

Datum: _____

Unibetreuer/in: _____

Welche Lernprozesse (Fachkompetenz, Methodenkompetenz, Selbstkompetenz / eigene Lehrerpersönlichkeit) haben Sie in diesem Praktikum an sich wahrnehmen können?

1. Wie beurteilen Sie die Betreuung durch die Lehrerin/den Lehrer?

_____

_____

_____

3. Wie beurteilen Sie die Betreuung durch den Dozenten der Hochschule?

_____

_____

_____

4. Wie bewerten Sie zusammenfassend dieses Praktikum (nach Schulnoten)?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
Atmosphäre in der Gruppe						Lehrer/-in - Betreuung					
Klassensituation						Dozenten-Betreuung					

Schule						Fachdidaktischer Bezug					
Lernprozesse: L-Persönlichkeit						Schulpädagogischer Bezug					
Lernprozesse: Fachdidaktik/Methodik						Theorie/Praxis- Verknüpfung					
Das Praktikum hat meine Erwartungen erfüllt.											
Begründung:											
Das Praktikum hat mir Impulse für mein weiteres Studium gegeben.											
Begründung:											
Das Praktikum hat mir in meiner Berufswahl weitergeholfen.											
Begründung:											

4.3 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ФАХУ (АНГЛІЙСЬКА МОВА)

GUIDED OBSERVATION TASKS

¹TASK ONE

Task focus: **Teacher roles**

Observe a class and focus on the teacher throughout the lesson. Tick (✓) the relevant cell in the table if you can observe these teacher roles. Make notes.

Role	✓	What does the teacher do?
Planner		
Manager		
Monitor/Observer		
Facilitator		
Diagnostician		
Language resource		
Assessor		
Rapport builder		

²Observation summary

What have you learnt from this observation?

TASK TWO

Task focus: **Learner-centred or teacher-centred classroom**

Observe a lesson and complete the table by ticking (✓) the relevant cell.

In the English classroom, who	Teacher	Learners

¹ Усі запропоновані завдання для Guided Observation використано за матеріалами курсу «English Language Teaching Methodology. Bachelor's Level» в межах проекту «Шкільний вчитель нового покоління», започаткованого Міністерством освіти і науки України та Британською Радою в Україні

² Observation summary має містити до 200 слів

chooses the topic?		
selects activities?		
prepares teaching materials?		
prepares activities/tasks?		
talks more?		
asks questions?		
answers questions?		
explains the rules?		
corrects mistakes?		
assesses learners' achievements?		
checks homework?		
gives instructions?		
organises pairs and groups?		

Observation summary

What have you learnt from this observation?

TASK THREE

Task focus: **Learner types**

Be sure you know the learners' names in the class you observe. Focus on the learners and complete the table with their names according to their behaviour.

Name	Behavior
	takes the initiative, volunteers to answer questions, and asks his/her own questions
	avoids answering questions, or answers if called on by name, does not participate in class activities actively
	takes an active part in pair and group work
	is not afraid of making mistakes
	s reluctant to speak
	understands quickly and follows explanations relatively easily
	often gets confused and frequently seeks clarification from peers

Observation summary

What have you learnt from this observation?

TASK FOUR

Task focus: **Motivational strategies**

Observe a class and focus on the teacher throughout the lesson. Tick (✓) the relevant cell if you can observe these motivational strategies. Make notes if appropriate.

Motivational strategies	✓	Notes
--------------------------------	----------	--------------

The teacher		
demonstrates to learners that she/he cares about their progress		
pays attention and listens to each learner		
creates a favourable and supportive atmosphere in the classroom		
gives learners responsibility by using small-group activities		
makes learning more stimulating and enjoyable by breaking the monotony of classroom events and using a variety of learning tasks		
makes tasks challenging		
adjusts the difficulty level of tasks to the learners' abilities		
adapts task content to the learners' interests		
gives equal attention to both stronger and weaker learners		
selects tasks which require learners' active participation		
explains the purpose and usefulness of a task		

Observation summary

What have you learnt from this observation?

TASK FIVE

Task focus: **Catering for different learning styles**

Observe how the teacher caters for different learning styles during several lessons. Tick (✓) the instances that you observe. Make notes if appropriate.

Learning Style	Techniques and resources the teacher uses	✓	Notes
Visual	Charts, graphs, diagrams		
	Flashcards		
	Pictures and graphics		
	Maps		
	Silent reading		
	Written instructions		
	Videos		
	Other (please specify)		
Auditory	Discussion, dialogue, debate		
	Memorisation techniques		
	Reading aloud		
	Listening to recordings		
	Communication in pairs and groups		
	Other (please specify)		
Kinaesthetic	Games		
	Role plays		
	Body language/gestures		
	Mime		
	Drama		

	Memorising while moving		
	Other (please specify)		

Observation summary

What have you learnt from this observation? To what extent did the observed techniques and resources seem to help learners to learn?

THE EXAMPLES OF MAIN AIM, SUBSIDIARY AIM, PESONAL AIM

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Main aim	Subsidiary aim	Personal aim
To practise making polite request in the context of making holiday arrangements. Example exponent: <i>Could you give me some information about hotels?</i>	Grammar: to revise modal auxiliary verbs. Functional exponents: <i>Could/Would you ...?</i> Vocabulary: to consolidate lexis for travel, accommodation. Phonology: to focus on intonation. Speaking: to give controlled oral practice.	To improve my organization of the whiteboard. To give clearer examples.

THE EXAMPLES OF STAGE AIMS

Procedure	Stage aims
Show students pictures of various holiday destinations. Ask them to talk about their last holiday.	To contextualize the topic of holidays.
Tell two short stories about holidays (one true, one untrue). Invite students to ask questions and then to guess which story is true.	To give students a model for the speaking activity.
Allow time for students to plan their own story, which may be true or not.	To give students time to plan their speaking.
In groups students tell their stories. The rest of the group ask questions and guess if the story is true or not.	To give students fluency practice. To provide opportunities to practise the sequence of tenses in a spoken narrative.

THE LESSON PLAN COMPONENTS AND THE EXAMPLE OF A LESSON PLAN

When we plan a lesson, we ask ourselves a number of questions

Lesson plan components	
Class profile	Who are we planning the lesson for?
Timetable fit	How is the lesson connected to the last lesson and /or the next one?
Main aim(s)	What do we want learners to learn or to be able to do by the end of the lesson?

Subsidiary aims	What else do learners need to be able to do during the lesson to enable them to achieve the main aim?
Stage aims	What is the purpose of each stage of the lesson?
Personal aims	What aspects of our own teaching do we want to develop or improve?
Assumptions	What do we think learners already know or can already do related to the aims?
Anticipated problems	What may learners find difficult in the lesson? What may they not be used to doing? What may they not feel confident about?
Possible solutions	What action will we take to deal with the anticipated problems?
Teaching aims, materials, equipment	What should we remember to take to the lesson?
Procedures	What are the tasks and activities for each stage?
Timing	What length of time will we need for each stage?
Interaction patterns	In which ways will learners work at different stages, i.e. individually, in pairs, in groups, as a whole class?
Homework	What further work will learners need to do before the next lesson?

The example of a **lesson plan**, which aims to introduce and practise language for describing people

<i>Timing</i>	<i>Procedure</i>	<i>Stage aims</i>	<i>Aids and materials</i>	<i>Interaction pattern</i>
5 minutes	Students talk about their families	Warmer/lead-in: to get students talking and introduce the topic	Family photographs brought in by students	Pairwork
10 minutes	Students select appropriate adjectives to complete descriptions of family members in transcripts of mini-dialogues They listen to the mini-dialogues and check answers	To introduce new vocabulary Intensive listening	Short gapped transcripts Recorded dialogues CD player	Individual work → pairwork Teacher → whole class
10 minutes	Students exchange information about their own family	To give students fluency practice: describing	(none)	Pairwork (Teacher monitors)

	members	personalities, habitual behavior and specific past events		
10 minutes	Teacher gives feedback on language used Students do gap-fill task	To highlight need for new language To introduce new language To focus on accuracy	Teacher's notes Whiteboard Worksheet	Teacher → whole class Individual work
10 minutes	Students repeat family description task	To provide an opportunity for students to improve their spoken performance To give students further fluency practice	(none)	Pairwork (new partners)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профілюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2014. 76 с.
2. Методика і технологія. Сім платформ для створення тестів. URL : «Освіта.ua» <https://osvita.ua/school/method/technol/45747/>. (Дата звернення: 07.05.21).
3. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.
4. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Затверджено вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 30 травня 2018 р., протокол № 5. Введено в дію наказом ректора від 30.08.2018 р. № 62-ОД.
5. Практикум з методики викладання німецької мови у середніх навчальних закладах : посібник. Вид. 2-е. доп. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт. 2007. С. 85-88.
6. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С. Ю. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
7. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
8. Anleitung zur Entwicklung von Fragebögen in Praxiserkundungsprojekten. *DLL*. Goethe-Institut, 2013. 2 S.

9. Anleitung zur Erkundung der eigenen Praxis mit Hilfe von Feldnotizen. *DLL*. Goethe-Institut, 2013. 2 S.
10. Aufgaben, Übungen, Interaktion / Funk H. u.a. Stuttgart, Ernst Klett Sprachen GmbH. 2017. 184 S.
11. Beispiel einer PEP-Dokumentation. *Handbuch DLL*. Goethe-Institut, 2013. 3 S.
12. Böhmann M., Schäfer-Munro R. Kursbuch Schulpraktikum: Unterrichtspraxis – Didaktisches Grundwissen – Trainingsbausteine (Beltz Pädagogik). Weinheim und Basel : Beltz Verlag. 2005. 238 S. ·
13. Legutke M. *DLL – Zehn Schritte zum PEP*. Goethe-Institut, 2012. 2 S.
14. Materialien für die Praktikumsnachbereitung. URL : http://www.provinz.bz.it/bildungsfoerderung/downloads/Bsp_Praktikumsn_a_Pra_BBS_Hannover.pdf. (Abgerufen am: 10.10.20).
15. Materialien für die Praktikumsvorbereitung. URL : http://www.provinz.bz.it/bildungsfoerderung/downloads/Bsp_Praktikums_vorb_BBS_Hannover.pdf. (Abgerufen am: 02.10.20).
16. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.
17. Von einer offenen Frage zu einer kleinen feinen PEP-Frage. *DLL*. Goethe-Institut, 2013. 1 S.

**Олена Шмирко
Тетяна Калинюк
Тетяна Боднарчук
Тетяна Сторчова
Оксана Горбатюк**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Підписано до друку 27.11.2024 р.

Формат 60x84\16

Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 6,39.

Тираж 50 прим. Замовлення № ???.

Віддруковано ФОП Гордукова І. Є.

Згідно виписки з ЄДРПОУ від 10.06.2015 р.

м. Кам'янець-Подільський, вул.Привокзальна, 20

тел. 0 98 627 00 79, drukruata@ukr.net